

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლების
და სპორტის სამინისტროს საქვეუწყებო
დაწესებულება – საარქივო სამმართველო

*Sub-department of Ministry of Education and Sport
of Ajara Autonomous Republic – Archives Administration*

ISSN 2233-3541

E-ISSN 3088-4284

არხეიონი

ARCHEION

XXVII

თბილისი 2025 Tbilisi

სარედაქციო საბჭო:

მაია ივანიშვილი (სარედაქციო საბჭოს თავმჯდომარე – აჭარის საარქივო სამმართველო), **თამაზ ფუტკარაძე** (რედაქტორი – აჭარის საარქივო სამმართველო, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), **ბესიკ ბაუჩაძე** (აჭარის საარქივო სამმართველო, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), **ნატო ქიქავა** (ინგლისური ტექსტის რედაქტორი – აჭარის საარქივო სამმართველო), **ნათია ფუტკარაძე** (ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), **ოთარ გოგოლიშვილი** (ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), **მერაბ კეზევაძე** (ქუთაისის ცენტრალური არქივი), **ჯემალ კარალიძე** (ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), **ციური ქათამაძე** (ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), **ირაკლი ბარამიძე** (ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), **მერაბ მეგრელიშვილი** (ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), **როზეტა გუჯეჯიანი** (ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), **ლევან ჯიქია** (საქართველოს ეროვნული არქივი, ზუგდიდის უნივერსიტეტი), **გაბრიელა ბელოვა** (ბლაგოვეგრადის ნეოფიტ-რილსკის უნივერსიტეტი), **ჟენია ბოგატუ** (კიშინიოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), **ჰელენა ჰოლცბერგი** (მიუნხენის ლიუდვიგ მაქსემილიანის უნივერსიტეტი), **ლიუბოვ ლისკი** (ჰელსინკის უნივერსიტეტი), **ვიაჩესლავ ოლიტსკი** (სუმის მაკარენკოს სახელობის პედაგოგიური უნივერსიტეტი), **დოროტა მიჩალუკი** (ისტორიისა და საარქივო მეცნიერებათა ინსტიტუტი, ნიკოლოზ კოპერნიკის უნივერსიტეტი ტორუნში, პოლონეთი), **მილენა ანგელოვა** (სოფიის უნივერსიტეტი), **ელლა საგინაძე** (პეტერბურგის ჩრდილო – დასავლეთის ინსტიტუტი)

კრებულში გამოთქმული მოსაზრებები ეკუთვნით ავტორებს და შესაძლოა არ ასახავდეს სარედაქციო საბჭოს შეხედულებებს.

ავტორების სტილი დაცულია.

Editorial Board:

Maia Ivanishvili (chairman of editorial board – Archives Administration of Ajara), **Tamaz Phutkaradze** (editor – Archives Administration of Ajara, Batumi Shota Rustaveli State University), **Besik Bauchadze** (Batumi Shota Rustaveli State University), **Nato Kikava** (editor of English Texts – Archives Administration of Ajara), **Natia Phutkaradze** (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University), **Otar Gogolishvili** (Batumi Shota Rustaveli State University), **Merab Kezevadze** (Kutaisi Central Archives), **Jemal Karalidze** (Batumi Shota Rustaveli State University), **Tsiuri Katamadze** (Batumi Shota Rustaveli State University), **Irakli Baramidze** (Batumi Shota Rustaveli State University), **Merab Megrelishvili** (Batumi Shota Rustaveli State University), **Rozeta Gujejiani** (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University), **Levan Jikia** (National Archives of Georgia, University of Zugdidi), **Gabriela Belova** (Blagoevgrad, Neofit-Rilski University, Bulgaria), **Zhenia Bogatu** (Kishinev University, Moldova), **Helena Holzberger** (Ludwig Maximilian University, Munich), **Lyubov Liski** (University of Helsinki), **Viacheslav Olitski** (Sumy State Pedagogical University AS Makarenko), **Dorota Michaluk** (Institute of History and Archival Sciences, Nicolaus Copernicus University in Torun, Poland), **Milena Angelova** (Sofia University), **Ella Saginadze** (North-West Institute of St. Petersburg)

Any opinion expressed in the book belongs to the author and may not reflect the view of the editorial board.

Authors' style reserved

წინამდებარე სამეცნიერო ჟურნალის ობიექტის ციფრული იდენტიფიკატორი (DOI) მინიჭებულია პროფ. ტარიელ ფუტკარაძის ქართველოლოგიის საერთაშორისო საზოგადოების „მეცნიერთა მხარდაჭერის“ პროექტის ფარგლებში.

მთავარი რედაქტორის წინასიტყვა

მკითხველის წინაშე სამსჯავროზე გამოგვაქვს აჭარის საარქივო სამმართველოს სამეცნიერო ჟურნალ **არხეიონის** მორიგი 27-ე ნომერი. მასში წარმოდგენილია როგორც სხვადასხვა დარგის მკვლევართა ნაშრომები, ასევე საარქივო დოკუმენტური წყაროები. ჟურნალი შესაძლებლობას აძლევს მკითხველს საზოგადოებას გაეცნოს ისტორიული წყაროებისა და კულტურული მემკვიდრეობის კვლევის პროცესში მიღწეული ახალი შედეგები. ჟურნალში დაბეჭდილი სტატიები ეყრდნობა როგორც საარქივო დოკუმენტურ წყაროებსა და სამეცნიერო ლიტერატურას, ასევე თანამედროვე ჰუმანიტარულ მეცნიერებებში აპრობირებულ მეთოდებს და ინტერდისციპლინარულ ხედვებს. განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილებულია საქართველოს ისტორიის, ასევე ყოფისა და კულტურის ნაკლებადცნობილ პრობლემებზე.

ჟურნალში მკითხველი გაეცნობა ჯვრისწერასთან დაკავშირებულ დოკუმენტებს, რომლებიც დაცულია აჭარის საარქივო სამმართველოს ფონდებში, ნიკო ბერძენიშვილის ცხოვრებისა და მეცნიერული მემკვიდრეობის ამსახველ მონაცემებს, ეროვნული გვარდიის გენეზისის საკითხებს, 1923 წლის სასოფლო-სამეურნეო აღწერის მასალებს და სხვ.

ვფიქრობთ, რომ ჟურნალში დაბეჭდილი სამეცნიერო სტატიები და საარქივო დოკუმენტური წყაროები არა მხოლოდ გაამდიდრებს არსებულ ცოდნას, არამედ წაახალისებს მომავალ მკვლევარებს წარსულისა და თანამედროვეობის უმნიშვნელოვანესი საკითხების მეცნიერული შესწავლისათვის.

თამაზ ფუტყარაძე

პროფესორი

აჭარის საარქივო სამმართველოს სამეცნიერო
ჟურნალ **არხეიონის** მთავარი რედაქტორი

The Editor-in-chief's Foreword

We present to the readers the 27th issue of the scholarly journal *Archeion* of the Ajara Archives Administration. It presents the works of researchers in various fields, as well as archival documentary sources. The magazine provides the reading public with the opportunity to get acquainted with new results achieved in the process of researching historical sources and cultural heritage. The articles published in the magazine are based on both archival documentary sources and scientific literature, as well as methods and interdisciplinary perspectives proven in modern humanitarian sciences. Special attention is paid to less-known problems of Georgian history, as well as life and culture.

In the magazine, the reader will get acquainted with documents related to the wedding (church ceremony), which are preserved in the funds of the Ajara Archives Administration, data reflecting the life and scientific heritage of Niko Berdzenishvili, issues of the genesis of the National Guard, materials from the 1923 agricultural census, etc.

We think that the scientific articles and archival documentary sources printed in the magazine will not only enrich the existing knowledge, but also encourage future researchers for the scientific study of the most important issues of the past and present.

Tamaz Putkaradze

Professor

*The Editor-in-Chief of the Scholarly Journal of the Ajara Archives
Administration — **Archeion***